ARVEN

Nr. 2
1983
3. årgang

MELDINGSBLAD FOR SANNIDAL HISTORIELAG

En Nye Vise

1. Vers

Lad os ikke sørge, vi vil glade være. Vi er alle Norske helte Svensken har til Norge længe Baaret Had, ja Han vilde det udsvelte. Men som Aaret falder 1800 to ganger 7 i Tallet regnet var (1814) nu til Ordre fik hver Mand alle staa Stand, Norske havde Mod i Hjertet.

2. V.

Den Tid vi fik høre vi skule gaa i Fældt alle vare fro og glade. Skjønt den Tid paa Aaret ofte var saa koldt, Mangen Mand af Frost fik Skade. Dog vi færdig vare alle hver og één. Ingen vil sig spare af de Norske Mænd. Vi gik med stor Lyst, vi har Mod i Bryst, ingen har paa os at klage.

3. V.

Da vi skulle marsere det en Søndag var. Alle skulle på Torvet møde. Alle det som vi havde vi paa Ryggen bar, hvad vi set til Klæde og Føde. Jeg kan ei opregne hvad en Soldat har. Ikke heller vide hvad en Pose tar. Geværet vi bar. Skud i Tasken var som vi alle vel behøvde.

4. V.

Da vi færdig vare vi marsere maa og paa Veien os begive. Tamburen begyndte strax paa Trommen slaa, det gav Munterhed i Livet. Hurtig vi marserede Larvig foer vi om Klokken den slog 10 da vi til Haucherød kom. Tørste var een og hver, Quarter fik vi der. Det kan jeg for Sannhed Sige.

5. V.

Natten blev forsvunden. Dagen kom igjen, hurtig vi paa Veien møder. Hurtig vi marserte alle kom vi frem hen til Gaarden Kiær mon hede. Der vi skulle blive anden Nat forbi, siden kom vi længer, det kan jeg dig si. Horten kom vi ned, der vi fik Besked at vi skulle Landeveien prøve.

6. V.

Horten var forfrossen, den var fuld af Is. Ingen kan på Vandet fare. Alle ved den Veien havde stort Forliis. Pængene kan vi ej spare. Siden vi marserte siden kom vi frem, Til en liden By som heder Holmestrand, der et Øiebolk hvilete vi os lidt, siden maa vi Rejsen tage.

Denne visen mener Tande at han for mange år siden fikk utlevert av Per Åsen i Kammerfoss. Skulle det være noen av Arvens lesere som kjenner noe mere til opphavet/forfatteren til denne visen er bladets redaksjon takknemlig for å bli underrettet.

7. V.

Der vi laa om Natten, der vi hvile, for alle Mand behøvede Hvile. Men den Dagen tidlig vi opstaar og igjen paa Veijen iler. Men der fik vi Hæster tilat sidde paa, vi var just som Præster da vi slap at gaa. Vi da kjørte paa, Bonden maatte gaa. Natten vi paa Asker hvilte.

8. V.

Dagen lyste, alle maa vi gaa Trommen gav sin Lyd for alle. Samme Dag vi gjennem Drammen monne gaae. Brændeviin vi vilde have. Brændeviin vi fik og Brændevin vi drak, hver betalte sit og det var ikke

Det ble langt å gå for de som skulle krige i 1814. Tegning fra boken «7-års-krigen 1807-1814» av H. Angell

Snak. Lystig blev vi da. Hæster fik vi da, Kongen dem for os betaler.

9.V.

Der vi blev saa lystig, der vi blev saa glad. Bonden maatte kjøre alle. Siden vi marserte gjenem Christiania, siden gjenem Bierg og Dale. Skødsjordet det hendte der vi Natten laae. Koldt var der om Natten vi maa udestaa. Klokke 11 var før vi Quarter faar det kan jeg dig forklare.

10. V.

Som vi der hvilet. Vi maa derpaa gaae. Dette var en Fredags Morgen. Hurtig vi marserede Sanner vi maatte naa, ingen af os kiendte Sorger. Der vi Natten bliver er vidst og sandt, synes du jeg skriver ikke ret iblandt, skal jeg bede dig, Du vil rette mig, Findes noget her forbogen.

11. V.

Vil du høre mere kan du mig forstaae hvoer det siden med os bliver. Forbi Moss byen vi da maa monne gaae og der var saa smukke Piger. Men vi dem forlader ut til Raasogn gaae. Der i nogle Dage vi nu Hvile faaer. Ud i Uger tre vi deromme bli, kan du sige at jeg lyver.

12. V.

Tiden ende Tager, vi marsere skal. Vi maa ikke længer blive. Da vi færdig var og Trommen gaae silskval Paasen maatte paa Ryggen prøve. Thune Sogn det heder der vi skulle bli, hør nu hvad jeg siger. Huusville var ej vi. Vi fik en Bilet, siden gik vi frithen til Bonden vi skule blive.

13. V.

Jeg kan ikke klage for det gik nok an, thi vi kan ej bedre vente. Dersom noget fattes blev det gjort istand. Dette giør de smukke jenter. Der vi levde lystig, der vi levde vel, der vi drak og danset hver en Søndags Kveld. Hver en Helligdag var vi i godt Lag. Brændevin hverandre skiænkte.

14. V.

Fire Maaner laa vi rolig paa det Sted, levede udi Lyst og Glæde. Ingen Mand i Bygden gjorde vi Fortræd. Ingen har os noget Kræve. Naar jeg mig betænker i stor Lyst, Pigerne de tænkte vil du have en Kys, kom min søde Ven, jeg dig følger hjem hei, saa lystig maae vi leve.

15. V.

Glæden ende tager, vi maa ud at gaae, Svensken vil paa Norge krige. Paasen kom paa Rygten, Tasken ligesaa, Ingenting tilbage bliver. Siden skal vi fare hen til Sannesund, der tage vare paa den Svenske Hund. Glomen rinder der, Svensken til besvær, Norske der imod ham krige.

Telemarks bataljon lå ved Sannesund i Tune i Østfold og var der i kamp med svenskene. Fra boken «7-årskrigen 1807-1814» av H. Angell.

16. V.

Svensken sig forføyer og til Opsund gaae. Over Broen vi har fare. Men vi Norske Helter lystig mod ham slaaer, Svensken maatte Flugten tage. Ingen mistet Livet i vor lille Flok, men en Mand blev saaret jeg ham kiender godt, faa var vi mod ham, 80 Mand det var hele norske Tallet.

17. V.

Side fik vi vide Vaabenstilstand var som var udi 2-3 Dage. Men vi retirerede op til Sande Gaard der vi meente ham at tage. Svensken han kom efter baade stor og stærk, der vi slogs af Kræfter hør paa m ig og mærk, Kanoner skral, Svensken maatte fly tilbake.

18. V

Udi 4 Timer Slaget stod forvist som vi stod i Ild og Hede Sytten Mand ble saaret, To har livet mist, det kan jeg for Sanhed sige. Men saa fik vi vide Vaabenstilstand var, da vi slap at stride nu den Sag er klar. Folk nu glæder sig, for det er forbi, Gud veed hvor længe det kan vare.

19. V.

Lyster nogen vide hvem der har opsat Visen som jeg monne kvæde. Da skal jeg ham love at fortælle det og det med den største Glæde.
Ole mon jeg hede, det er sandt og vidst, Ellef hed min Fader hannem har jeg mist. Vil du vide mere faar du gaa til Peer, heller faaer du lade blive.

Finale

Tilhører Ole Nielsen
den 23 November 1821

Anders Olsen
Efter Em Støen
Skolelærer
MDCCC XXI

Årsmøte i Sannidal Historielag

Årsmøtet ble holdt i Sanitetshuset i Kil 17. mars 1983 der nærmere 100 medlemmer var tilstede.

Formannen Hans Mjelland ønsket velkommen og ledet møtet. Etter at Sannidalssangen var sunget ble Fritjof Thorbjørnsen valgt som møtets referent.

Før selve årsmøtet ble avholdt hadde formannen noen fine minneord om Halvor Gjerde som var gått bort siden forrige møte. Han nevnte bl.a. at Gjerde hadde vært med i Historielaget helt fra starten av i 1942. Han hadde videre vært med å samle stoff til Bygdebøkene og Sannidalsfilmen og var en årrekke kasserer for Historielaget og Bygdetunet. Formannen nevnte også Gjerdes gode arbeid i skolen og bygda forøvrig. Etter talen bla han minnet med 1 minutts stillhet.

Formannen leste opp en fyldig årsberetning (denne er gjengitt i Arven nr. 1 for i år).

Samtlige regnskaper ble opplest og enst. vedtatt uten merknader.

VALG:

Valget ble ledet av valgnemndas formann Torleif Dalen.

Styret fikk denne sammensetting: Form.: Hans Mjelland, Fr. Thorbjørnsen, Torkell Tande, Ole Wastøl og Per Aabøe. Den sistnevnte ny, ellers gjenvalg. Varamedlemmer: Else Marie Eidet, Per Nesland, Oddvar Tobiassen og Olav Tveitereid.

Kasserer for Arven: Liv Grønåsen, ny.

Redaksjonskomite for Arven: Hans Mjelland, Fritjof Thorbjørnsen og Oddvar Tobiassen.

Styret for Bygdetunet: Thomas Wastøl, form. Johannes Waasjø,Klaus Torsdal og Harald Vibeto.

Grendemenn: Isak Waasjø, Gerd Moe, Ragnv. Heimdal, Torleif Dalen, Ingeborg Jensen, Reidar lønne, Åsmund Mostad, alle gjenv. og Gerd Holt ny.

Valgkomite: Torleif Dalen, form. Reidar Lønne og Per Nesland, gjenv. Festkomite: Signe Torsdal, Arna Holte, Gerd Moe, Marit Holt, Margot Aabøe, Kari Moe og Kari Nyland, alle gjenv.

Revisorer: Knut A. Skarvang og Kåre Barland. Begge nye.

Festkomiteen hadde som vanlig sørget for fint pynta border med lys og blomster og serverte deilige rundstykker, kaffe og kake. Etter pausen holdt Tande tradisjonen tro en tale om gamle tider. Denne gang talte han om skoleforholdene i det gamle Sannidal. Han begynte med at for ca. 5 år siden burde det vært holdt et 200 års jubileum for innføring av omgangsskolen i Sannidal, det var nemlig i 1778, den begynte her.

Omgangskoleordningen ble vedtatt den 23/1 1739 på et møte i Tingstua på Årø. Saken ble imidlertid liggende i over 30 år. Da samledes 8 gode bønder i Kil og vedtok at det skulle tilsettes 6 omgangslærere. Disse skulle ha 6 riksdaler i lønn. Denne ordningen holdt fram til 1860. Kil fikk imidlertid fast skole allerede i 1842. Senere ga John Abrahamsen eget skolehus for Kil (Endel av det huset som vi idag sitter i). Senere ble det reist flere skolehus i bygda. Bl.a. disse som nå er nedlagt: Kurdøla-Hull-Åtangen-Øyfjell-Farsjø-Sundbø og Lindheim.

Av skolemestere nevnte han bl.a. Hellek Dammen i Farsjø. Peder Hansen var ansatt fra 1836 til 1885. Han ble uteksaminert ved skolen i Holt, Aust Agder.

5 av «veteranene» i festkomiteen ble av formannen overrakt hver sin blomsterbukett som takk for god innsats gjennom mange år. Disse var: Signe Torsdal, Asbjørg Larsen, Alfhilde Dobbe, Marit Holt og Arna Holthe.

Det hyggelige årsmøtet sluttet ved 22-tiden og som vanlig med at forsamlingen reiste seg og sang Gud signe vårt dyre fedreland.

Fr. Th.

Det nyvalgte styret hadde konstituerende møte 18. april 1983 og ble enige om følgende sammensetning: Fritjof Thorbjørnsen nestformann, Per Aabøe kasserer og Torkell Tande sekr. Hans Mjelland form. (valgt på årsmøtet) og Ole Wastøl styremedlem.

Fra Redaksjonen

Høsten er kommet med fargesprakende busker og trær. De fleste trekkfuglene har reist og stormene har begynt å hvine rundt hushjørnene. Båter blir tatt på land og roser og blomsterbed blir skjermet med barkvister. Høsten, årstiden da så mye ute i naturen synes å bli fullstendig rasert, men allikevel dette er naturens egen og evige forunderlige rundgang.

Redaksjonen hadde litt i tankene å sløyfe høstnummeret av Arven i år, vi begynte å komme i tidsnød for vi må selvsagt ha et julenummer også, men etter å ha snakket med endel lesere fikk vi det inntrykk at folk ventet en ny utgave på denne tiden og slike oppfordringer må en faktisk hilse med glede. Det viser at interessen omkring Meldingsbladet er stor. Riktignok må vi erkjenne at denne gangen har vi kanskje tatt med litt mye av referater og meldinger, men vi mener at dette også er nødvendig for å skape den rette kontakten mellom Historielaget og bygdefolket, det må være en åpen og grei kommunikasjon og informasjon. Men vi har da heldigvis også fått med en del interessant stoff som vi håper vil bidra til å skape verdifull «tidtrøyte» en mørk høstkveld.

Som vi opplevet, vi som var på høstfesten, har også Historielaget benyttet seg av videoalderen. Denne moderne teknologiske oppfinnelse som gjør sitt inntog med stormskritt. Ett utmerket hjelpemiddel til bl.a. bevaring av levende bilder fra dagliglivets virke. Men da er vi plutselig inne på et tema som er veldig viktig. Det er ganske klart at vi kommer til å få en vrimmel av TV-tilbud inn i stua. Ved hjelp av satelittoverføringer kommer vi til å kunne velge blant en hærskare av utenlandske programmer. Sikkert mange av mye tvilsomt innhold. Det er dessverre en kjensgjerning at mye av kriminaliteten som blir begått idag kan i stor utstrekning føres tilbake til porno- og voldsfilmer, dette er en beklagelig utvikling. Radio- og lokalfjernsynssendere dukker stadig opp. Her kan det lages gode innslag som passer inn i lokalmiljøet. Gode programmer som gir varig verdi uten å forsøple hjem og samfunn. Historielagene rundt om i landet kan bidra med verdifulle kultur- og underholdningsbidrag. Men foreløpig holder vi oss til Arven som vi håper at også denne gang blir mottatt med glede og lest med interesse.

Med dette nr. av Arven følger ny postgiroblankett. Som kjent har det blitt ny adresse og det ville sikkert også glede den nye kassereren om riktig mange benytter seg av blanketten til ett bidrag. Stort eller lite, alt er kjærkomment.

Etterlysning

Er det noen som har ett godt vinterbilde å låne oss. Helst med hest og slede på veg til kirken. Vi vil gjerne ha det til julenummeret og må i tilfelle ha det snarest mulig.

«Stor arv det er for mannen av godtfolk vera født» –

Gjetergutten som kom til Kurdøla for over 140 år siden, og hans nære etterkommere

I Sannidalsbok står det at Halvor Olsen Leirvika kom til Bråten i 1878. Men det var nok ikke første gangen denne mannen kom hit, og han kjente nok dette stedet bedre enn de fleste fra før. Halvor var en sønn av smed Ola Hustufta fra Lunde og kom til Kurdøla som gjetergutt først i 1840 åra. Han var da bare 12 år gammel. Han ante nok ikke da den store betydning han og hans familie skulle få for denne skoggården og distriktene omkring. Han måtte ha vært i besittelse av både mot og vilje som kunne ste seg til en slik avsidesliggende gård og ta ansvar for bølingen, i for han fremmede skoger. Men Halvor hadde begge deler, og var alltid sitt ansvar bevisst. Og han skulle bli i Sannidal for resten av sitt liv.

Etter å ha vært på Kurdøla noen år kom han til Rønningen som gårdsarbeider. Da han var ca. 27 år gammel giftet han seg med Helene Tovsdatter Leirvika ved Kammerfoss. De bygde seg hus på Furuholmen i Skåtøy, men dette flyttet de kort tid etter til Leirvika, hvor det sto til for få år siden da det ble satt fyr på og brendt. Helene og Halvor hadde barna: Tov f. 1858, Maren Olette f. 1860, Nils Andreas f. 1863, Anne f. 1867, Ole f. 1869 og Inger f. 1873. Bortsett fra Tov som er født på Furuholmen, så er alle de andre født på Leirvika. Halvor hadde drevet med så mangt før han kom tilbake til Kurdøla og Bråten, som han da leigde av min bestefar Elling O. Kurdøl for 10 år framover.

Det meste av tiden hadde han drevet som formann, og som gårdsbestyrer for Mürer. Han var på Vasstøl før denne ble solgt til Nils Våle, og han var ca. 2 år på Støen før denne gården ble tatt igjen på odel av Ole Støen (bestefar til den nåværende Ole Støen). Halvor og Helene skulle ikke få bo lenge på Bråten, for Halvor døde her allerede i 1879, av lungebetennelse.

Deres eldste sønn Tov var da 21 år gammel, og han tok over leigekontrakten med Elling O. Kurdøl, og ble dennes betrodde mann på så mange måter.. Han hadde skogsdrifter, kjøpte opp tømmer for stavsaga på Kurdøla, og farta i det hele mye rundt langs Tokestranda og ellers i distriktet

Tov og Gunhild Bråten fotografert utenfor Kurdøl gård.

med skogsdrifter, som tømmermerker o.l. Han ble meget godt kjent med både bytterøyser og navn, og han sto K. Wefald til hånde da denne tegnet kart over eiendommen i 1891.

Tov ble gift med Gunhild Gunnarsdotter fra Henneseid, og hadde barna: Halvor, Ola, Gunda og Tor. Alle er nå døde, og det er bare etterkommerne til Ola som bærer navnet Bråten videre. Plassen har også senere skiftet navn til Fredheim.

Tov og fam. var på Bråten til 1903 da han for noen år flyttet til Halvfardalen i Drangedal. På grunn av økonomiske vanskeligheter måtte Elling O. Kurdøl selge sin kjære ettegård, men tok av en del skog og plassen Bråten hvor han bosatte seg for noen år. Men da Kurdøla kom i A/S Vafoss Brugs eige i 1910 kom Tov tilbake som forpakter og gårdsbestyrer til den gård hvor hans far hadde kommet til som gjetergutt ca. 70 år tidligere, og her døde Tov i 1934. Hans nesteldste sønn Ola g.m. Solveig Olsdatter Tveit i Drangedal var her til juli 1936, da de flyttet til Heldøla.

Halvor og Helenes eldste datter Maren Olette f. 2.2.1860 ble gift med Knut Knutsen Liane f. 1862 og bodde ei kort tid i Nedistua på Lundereid. Herfra flyttet de til Dalsheia og siden til Torgrødmyra. I 1905 kjøpte de Tveit ved Kammerfoss og flyttet hit. Her bor idag deres sønn Olav, 92 år gammel, m.fam.

Så har vi kommet til sønnen Nils Andreas f. 27.2.1863. Kjent for all ettertid som Nils Langmo på Dalsfoss. Om Nils kunne det vært skrive en bok, men det må andre enn jeg gjøre. Jeg har en mengde minner og fortellinger om alt som Nils var med på, men kommer så sørgelig til kort når det skal festes til papiret. Og det er i slike stunder en angrer på at en ikke hørte bedre etter når ens kjære lærer Ole Dobbe forsøkte å innprente en i gramatikken og skrivekunstens mysterium. Men nå er det for sent «å gråte over spillt melk». Nils måtte ha vært fullbefaren arbeidskar fra han var 15-16 år gammel og var i full virksomhet med mangt og mye til han var langt over de firs. Han giftet seg i 1883 med sin kjære Gunhild, som var datter av Jens Torjeison Haukøy, og som da hadde tjent på Kurdøla noen år. Gunhild og Nils hadde 10 barn som levde opp, og 2 døde. Dette var Helene (Lina) f. 1884, Halvor f. 1886, Jens f. 1888, Karen Torien f. 1892, Ole f. 1894, Anne f. 1897, Nicoline Marie f. 1899, Trygve f. 1902, Jørgen f. 1904 og Håkon f. 1908. Gunhild og Nils var et godt eksempel på hvordan et ekteskap burde være. De «bar byrdene for hverandre», og levde sammen i gode og onde dager inntil døden skilte dem ad. Gunhild døde i januar 1945 80 år gammel.

Den eldste av barna, Helene (best kjent som søster Lina) ble født på Haukøya, hvor de bodde den første vinteren de var gifte. Siden bodde de i 5 år på Børøy v/Merkebekk, som dengang tilhørte Kurdøla. Og Nils hadde i denne tid sitt virke på Kurdøla, vesentlig på stavsaga. Fra Børøy flyttet de til Langmo u/Svenom, og hvor de bodde til de bygde seg hus på Dalsfoss i 1904.

Mens Nils arbeidet på stavsaga var han utsatt for et uhell som nær hadde kostet han livet. På en eller annen måte hadde en stav slått tilbake og svinget rundt og slo Nils med stor kraft i magen. Det fortelles at da omsider doktoren kom var magen hovnet opp slik at skinnet var stramt som på en tromme. Doktoren tenkte vel som så at her var det ikke mye han kunne gjøre, men han stakk nå en kniv inn i magen på han, og det fortelles da at spruten sto ut og rett i veggen. Men Nils kom til fulle krefter igjen, noe som man nesten må se på som et under med den tids legemidler. Nils var også en meget flink steinhogger og gråsteinsmurer, og en mengde husmurer og dammer var han med på å bygge. Bare i Kurdølsskogen er det bygd 10-12 fløtnings- og reguleringsdammer, som ennu kan vise kvaliteten i arbeidet. En gang han arbeidet alene på en dam for Stemtjønn, i nordre enden av Våsjøjordene, var han uheldig og fikk knust venstre fotblad mellom to store steiner. Ingen hørte hans rop om hjelp. Slik lå han hjelpeløs i mange timer før Halvor H. Strømmen kom forbi med hest, og fikk høre hans rop. Man kan vel neppe tenke seg hans fortvilelse når Strømmen kjørte videre etter først å ha stoppet. Men Strømmen gjorde nok etter forholdene det eneste riktige. Han kjørte nemlig fortest mulig til Våsjø og fikk tak i hjelpemannskap som kunne få

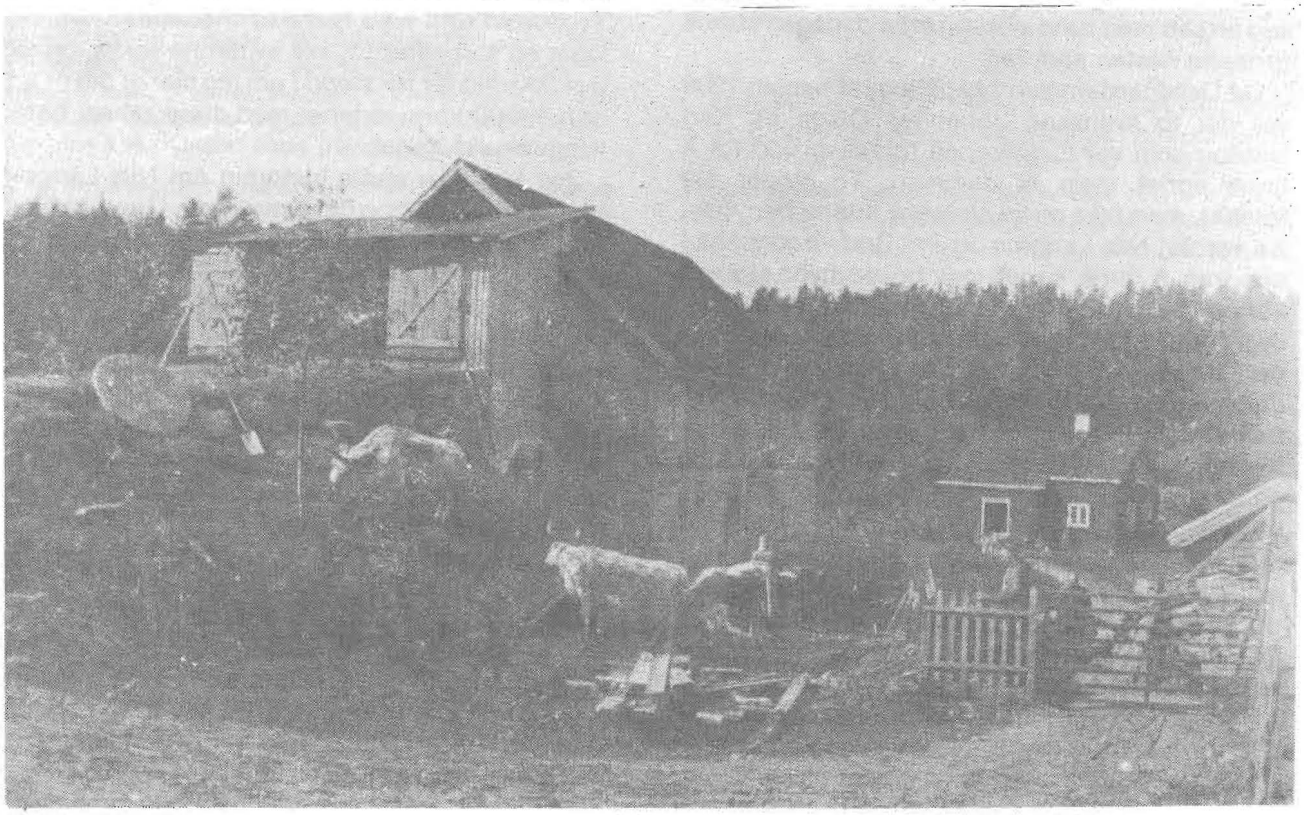

Bråten g.nr. 1 br. nr. 7 i Sannidal under Kurdøl. Foto av Johan Kurdøl, ca. 1908. Hit kom Halvor Olsen Leirvik (Hustofta) i 1878, hvor han døde i 1879, og hvor familien med eldste sønn Tov bodde til 1903. Tov kom tilbake til Kurdøla i 1911, hvor han døde i 1934

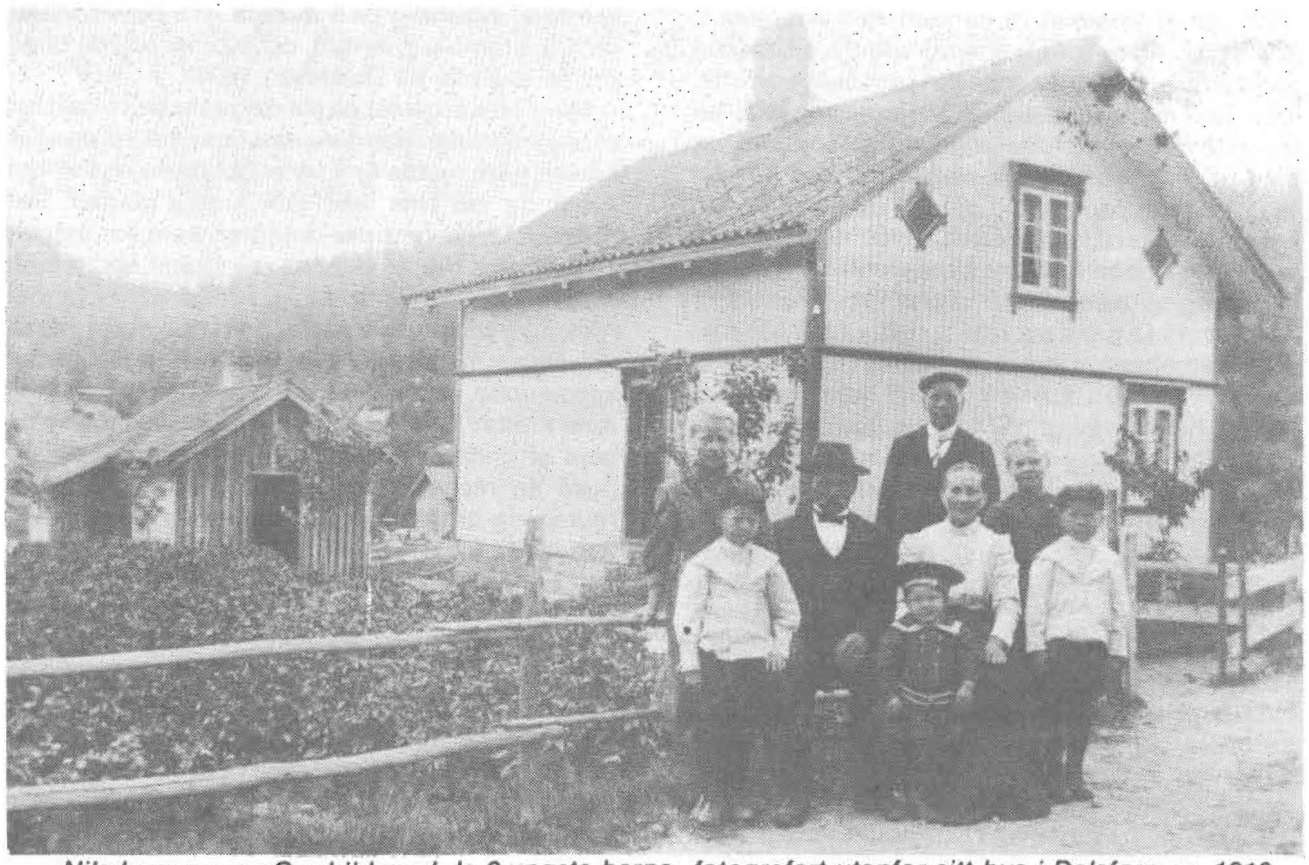

Nils Langmo og Gunhild med de 6 yngste barna fotografert utenfor sitt hus i Dalsfoss ca. 1910.

Nils fri fra klemma. Etter dette uhellet måtte han ampurtere hele fotbladet mot okla. Han fikk laget seg en sko med rund såle, og arbeidsdagen kunne fortsette nesten som før.

Da Dalsfossdammen ble påbegynt høsten 1900 var det to svensker, Johannes Olson og Karl Nilsson som var formenn på forsøksbrudd for å finne egnet stein til dammen. To steder ble forsøkt, men ikke en av steinene kunne benyttes. Da var det Nils Langmo og Per Breivik som fikk i oppdrag å finne egnet steinbrudd hvor steinen kunne brukes. Og de fant et fjell bare ca. 200 m. ovenfor der hvor Nils bodde på Langmo. Her var det fin kløiv i fjellet, og her ble all steinen til dammen tatt. Og våren 1901 ble den første steinen fraktet ned til fossen på trallegang. Etter at de var ferdige med Dalsfossdammen i 1902 var Nils med på å sprenge og grave ut dypere løp ved Ålstrøm, Vintereidhålet og kreppa ovenfor Lundereiddammen. Løpet ved Lundereiddammen ble minert og senket 60 cm. under den tidligere bunnstokk, som da var 0-punktet for vannstanden i Toke. Full Damm ved Dalsfoss idag demmer Toke 4 meter over Lundereiddammens gamle grunnstokk.

Til slutt kan nevnes at Nils arbeidet ett års tid på Rjukan, 6 år på anlegget av Kragerøbanen, flere år i tømmerfløtingen, veibygging etc. etc. Det kan også nevnes at Nils og broren Ole var de som konstruerte og laget den første sekkelastsaksa, som lot seg manøvrere ved hjelp av to tauer. Denne saksa gjorde det mulig å fiske opp bunntømmer fra dypt vann, og har hatt en enorm betydning for denne virksomhet. Knut O. Tveitereid (gift med Nils's sønnedatter Kristiane) laget en forbedret utgave av denne saksa, og jeg tror ikke jeg tar for sterkt i om jeg sier at det er tatt opp 10000 kbm. tømmer med disse sakser bare i Kragerøvassdraget.

Jeg kan ikke slutte historein om Nils Langmo uten å ha nevnt noe om hans kjære Gunhild. Som tidligere nevnt var Gunhild tjenestejente på Kurdøla da Amors piler ble skutt av Nils, og som hadde livgivende kraft for så mange. Gunhild var en søster av Tomine Auern og Jørgen Haukøy (postombærer i Sannidal på sine eldre dager). Gunhild måtte være det man kunne betegnes som: «Alle tiders hustru og mor». Etter 12 fødsler og omsorg for mann og barn kunne det nok røyne på både med den fysiske og psykiske styrke. Men Gunhild greide det utrolige, og var som en hønemor som samlet sine kyllinger under sine vinger. Og hun var nok skremt og oppskaket mange ganger når ikke mannen kom heim til vanlig tid, eller når banra løp «ut av rede», og hun følte ikke å han den fulle kontroll med sitt avkom. Utallige ganger løp hun opp og ned til brygga (der hvor de hadde tatt iland de tunge maskindeler til kraftstasjonen) for å se om ikke Trygve, Jørgen eller Håkon snart kom heim fra arbeid eller fest. Hun viste seg liksom så rolig når noen kom heim før hennes barn, og hun spurte. «Ja han kommer vel Trygve au»? Det hente nok at hun fikk noen

Årets høstfest

som Historielaget arrangerte på Sanitetshuset i Kil lørdag 15. oktober hadde samlet «stuvende» fullt hus. Det er vel ingenting som gleder styre og komité mer enn at folk møter fulltallig fram til disse tilstellingene. Arrangørene sier seg selvsagt leie for at dette kolliderte med Aksjonsuka i kirken, men dette var en «arbeidsulykke» som er bare å beklage. En slik tilstelling må planlegges lang tid i forvegen og dermed kan slike situasjoner oppstå. Vi håper imidlertid at det gode forhold mellom laget, Menighetsrådet og kirken fortsatt vil være like godt som før.

På festen talte Torkell Tande om seilskutebygging på vervene langs Kilsfjorden i gamle tider, som førte til mye arbeid og virksomhet. Helt fra Kroken kom de draenes med kjelkelass med trenagler som skulle brukes til skutene. Når en skute skulle sjøsettes var det stor stas og han fortalte om ett skutegjestebud på Frøvik i 1870 som hadde samlet 300 mennesker da en skute skulle gå av beddingen, men gamle papirer forteller at der ved denne anledning «bare» ble servert kokt laks.

Fra Kil ble det skipet ut en mengde trelast, is og feltspatt og mangen unggutts drøm ble oppfylt med å seile ut på de store hav med de flotte seilskutene.

For første gang ble Sannidalsfilmen vist på TV-skjermer. Roy Isnes, Kragerø Videofilm, Gunnar Aabøe, Kragerø Antenneservise og Ragnar Grønnåsen hadde laget ett utmerket opptak av filmen på videokassett. Her var lagt inn flott musikk og komentarer av Torkel Tande. Folk var veldig imponert over resultatet, selv om der kanskje var enkelte som savnet den gamle metoden med lerret og det hele. Det er så rart med vanen. Ett er iallfall sikkert at dette var et tiltak som er veldig verdifullt. Nå er filmen og Tandes velkjente komentarer og stemme bevart for alle tider. Som en kurositet må også nevnes at Isnes og Aabøe gjorde opptak på Bygdetunet kl. 14.00 og samme kveld ble resultatet vist som ett tillegg til fimen. Det virker helt fantastisk. Men slik er det teknologiske fremskritt idag, og vi sier en hjertelig takk til Isnes, Aabøe og Grønnåsen for den fantastiske interesse og det enorme arbeidet de har gjort for å få realisert disse planene.

På festen var der også underholdning av Sanggruppa til Vafoss pensjonistforening under ledelse av Egil Liane, de er veldig flinke og fortjener både ros og takk.

Festkomiteen hadde sørget for god bevertning med rundstykker, kaker og kaffe og praten gikk livlig rundt de fint pynta bordene med lys og blomster. Disse tilstellingene skaper en egen stemning, folk får komme sammen å hygge seg og det er en viktig faktor for trivsel i nærmiljøet.

Loddsalget viste også ett utmerket resultat og den hyggelige festen ble avsluttet med Fedrelandsalmen.

---

ubetenksome svar som: «Ja han gjør da vel det». Men Gunhild falt nok ikke til ro før alle var vel heime, eller hun visste hvor de var. De senere år var hun stort sett i nærheten der som Nils var og hadde sitt arbeide. Om det var vedhugst ved brygga, påstikk av tømmer ved dammen eller det var veiarbeide langt oppe i Lundereidskogen.

Når jeg sitter her og lar minnene løpe revy' så er det to ord som kommer for meg. *Prøktige mennesker.*

Jamarheim 1/10-1983
Magne Kurdøl.

På årsmøtet 17. mars

ble delt ut forslag til nye vedtekter for Sannidal Historielag. De sier seg selv at etter 40 år var det naturlig med en endring på enkelte paragrafer. § 1. står imidlertid uendret. De nye vedtektene ble vedtatt på årets høstfest 15. oktober.

Der ble også referert forslag til vedtekter for bygdetunet utarbeidet av Thomas Wastøl og Fritjof Thorbjørnsen. Disse må imidlertid godkjennes av Telemark fylkes kulturstyre og vil da etterpå bli referert i Arven.

Vedtekter for Sannidal Historielag

§ 1.
Sannidal Historielag er stiftet den 20. august 1942 og har som mål for arbeidet sitt å virke for at det blir tatt var på det som er av historisk interesse for bygda og har sitt virkeområde innenfor tidligere Sannidal kommune.

§ 2.
Lagets formål er:
— å arbeide for å ta vare på kulturhistoriske verdier innenfor lagets virkeområde.
— å vekke interesse for, og spre opplysning om tidligere Sannidals kulturhistoriske liv og virke.
— For å nå dette mål, må laget arrangere tilstelninger, holde møter, samle opplysninger om muntlige tradisjoner og andre tiltak av historisk interesse.

§ 3.
Medlem av laget kan enhver bli som har betalt årskontingent. Kontingenten fastsettes av årsmøtet. Foreninger, lag og bedrifter kan også få kollektivt medlemsskap. Kollektive medlemmer har en stemme pr. tilsluttet forening. Regulering av kontingent må skje på årsmøtet.

§ 4.
Årsmøtet er lagets høyeste myndighet. Årsmøtet holdes innen utgangen av mars måned, og kunngjøres gjennom lokalpressen med minst 14 dagers varsel. Følgende saker behandles på årsmøtet:
Årsmelding, revidert regnskap, valg av styre, komité for Bygdetunet, revisor, valgkomité og festkomité, samt komité for «Arven».
Endring av lovene må vedtas på årsmøtet. Eventuelle endringer av loven må fremmes for styret minst 1 uke før årsmøtet.

§ 5.
Styret består av 5 medlemmer, formann, nestformann, sekretær, kasserer og 1 styremedlem.
Det velges 3 vararepresentanter, samt 5 representanter til styret for Bygdetunet. Videre 3 representanter til redaksjonskomité for «Arven». Styremedlemmene velges for 2 år ad gangen, men kan gjenvelges.
Styret utøver lagets myndighet, og er ansvarlig for drift og møtevirksomhet.
Styret kan gjøre vedtak når formann eller nestformann og minst 2 av styrets medlemmer er tilstede. Ved behandling av saker som vedrører Bygdetunet, skal minst 3 av Bygdetunets styre være tilstede før det kan gjøres vedtak.
Styret forvalter Lagets eiendeler.

§ 6.
Laget kan ikke oppløses uten ved 2/3 flertall på ekstraordinært årsmøte.

Byggmester

Lars Moen

Sannidal

Tlf. 86 084

Vi utfører alt

i reparasjoner og restaurering
av gamle og antikke ur

URMAKERMESTER ARVID HANSSEN

Tlf. 036/80 360 Torvet 3770 Kragerø

TELLUS

Neslandsvatn - Tlf. 036-33 209 - 33 396

Konfeksjon i fiberpels

Kjell Farsjø

MASKINENTREPRENØR

Telefon 036 - 84 882
Automatisk mobiltelefon 094 - 52 551
Manuell mobiltelefon 097 - 27 56 72

Telemarksbanken
Avdeling av Bøndernes Bank a/s

Torvet - Kragerø

Utforming - trykk: **Vestmar-offset** Kragerø 1983